

GENERALINIO ADVOKATO
JÁN MAZÁK IŠVADA,
pateikta 2009 m. vasario 19 d.¹

I — Įvadas

tai yra ir paslaugų teikėjui, ir gavėjui naudinga priemonė.

1. Šiuo pagal EB 226 straipsnį pateiktu ieškiniu Europos Bendrijų Komisija Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1992 m. birželio 18 d. Tarybos Direktyvos 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo² 8 straipsnį, skaitomą kartu su III–VI antraštinėmis dalimis, nes Harburgo, Rotenburgo (Wümme), Soltau-Fallingbostel ir Stade *Landkreise* (administraciniai vienetai) tiesiogiai sudarė atliekų šalinimo paslaugų sutartį su Hamburgo miesto valymo tarnybomis be atviros ar ribotos Bendrijos masto viešųjų pirkimų konkurso procedūros.

3. Šioje byloje atliekų šalinimas yra paslauga, kurios gavėjai yra keturi administraciniai vienetai. Paslaugų gavėjų skaičius iš tikrųjų yra daug didesnis. Administraciniai vienetai tėra jų gyventojų, kurie yra galutiniai šios paslaugos gavėjai, tarpininkai. Man atrodo naudinga priminti, kad jei paaiškėtų, jog paslaugų teikėjas buvo parinktas pažeidžiant Bendrijos teisės reikalavimus, labiausiai nukentėtų šių gyventojų interesai.

II — Teisinis pagrindas

2. Direktyvoje 92/50 įtvirtintos viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo procedūrų taisyklės yra viena iš priemonių, skirtų vidaus rinkai sukurti panaikinant kliūtis laisvam paslaugų judėjimui. Neginčytina, kad

4. Pagal Direktyvos 92/50 1 straipsnio a punktą „viešojo paslaugų pirkimo sutartys“ – tai atlygintinio piniginio pobūdžio sutartys, kurias raštu sudaro paslaugų teikėjas ir perkančioji organizacija, išskyrus šios nuostatos i–ix papunkčiuose išvardytas sutartis.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 209, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k. 6 sk., 1 t., p. 322, toliau – Direktyva 92/50.

5. Pagal Direktyvos 92/50 1 straipsnio <...>“ b punktą:

„Perkančiosios organizacijos – tai valstybės, regioninės ar vietos valdžios institucijos, viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos, taip pat asociacijos, kurias sudaro viena ar daugiau tokių valdžios institucijų arba viešosios teisės reglamentuojamų įstaigų. Viešosios teisės reglamentuojama įstaiga – tai:

— nepramoninė ir nekomercinė įstaiga, turinti konkretų tikslą – tenkinti visuotinės svarbos interesus, ir

— įstaiga, turinti juridinio asmens statusą, ir

— įstaiga, didžiąją dalimi finansuojama valstybės, regioninės ar vietos valdžios institucijų arba kitų viešosios teisės reglamentuojamų įstaigų; arba kurių valdymą prižiūri tokios įstaigos; arba turinti administravimo, valdymo ar priežiūros valdybą, kurios daugiau negu pusė narių skiriami valstybės, regioninės ar vietos valdžios institucijų ar kitų viešosios teisės reglamentuojamų įstaigų.

6. Pagal Direktyvos 92/50 1 straipsnio c punktą paslaugos teikėjas – tai bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, įskaitant ir viešą instituciją, kuris siūlo paslaugas.

7. Pagal Direktyvos 92/50 8 straipsnį sutartys, kurių objektas – I A priede išvardytos paslaugos, yra sudaromos pagal šios direktyvos III–VI antraštinių dalių nuostatas. I A priedo 16 kategorijoje numatytos „Nuotėkų ir atliekų valymo paslaugos; sanitarinės ir panašios paslaugos“.

8. Iš Direktyvos 92/50 11 straipsnio struktūros aiškiai matyti, kad perkančiosios organizacijos viešojo paslaugų pirkimo sutartis sudaro pagal atviro ar riboto konkurso procedūras, išskyrus to paties straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytus atvejus, kai perkančiosios organizacijos gali sudaryti viešojo paslaugų pirkimo sutartis arba derybų būdu, iš anksto paskelbusios apie pirkimą (2 dalyje numatyti atvejai), arba derybų būdu, iš anksto neskelbdamos apie pirkimą (3 dalyje numatyti atvejai).

9. Pagal Direktyvos 92/50 11 straipsnio 3 dalies b punktą perkančiosios organizacijos gali sudaryti viešojo paslaugų pirkimo sutartis derybų būdu, iš anksto neskelbdamos apie pirkimą, kai dėl techninių, meninių arba kitų priežasčių, susijusių su išskirtinių teisių apsauga, paslaugas gali suteikti tik konkretus paslaugų teikėjas.

13. Ginčijama sutartis sudaryta 1995 m. gruodžio 18 d. tiesiogiai, be Bendrijos masto viešųjų pirkimų atviro ar riboto konkurso procedūros. Iš sutarties preambulės matyti, kad 1994 m. lapkričio 30 d. laišku administraciniam vienetai Hamburgo miesto valymo tarnybos pasiūlė dalinę 120 000 tonų per metus talpą visos terminio apdorojimo įrenginio *Rugenberger Damm* (toliau – *Rugenberger Damm* įrenginys) metinės talpos ir administraciniai vienetai šį pasiūlymą priėmė 1995 m. sausio 6 d. laišku.

III — Faktinės aplinkybės

10. Komisijos ieškinyje yra susijęs su sutartimi, sudaryta Harburgo, Rotenburgo (Wümme), Soltau-Fallingbostel, Stade administracinių vienetų (toliau – administraciniai vienetai) ir Hamburgo miesto valymo tarnybų (toliau – ginčijama sutartis).

14. Ginčijamoje sutartyje Hamburgo miesto valymo tarnybos įsipareigojo suteikti administraciniam vienetai 120 000 tonų per metus pajėgumą, kad atliekos būtų termiškai apdorojamos *Rugenberger Damm* įrenginyje, o administraciniai vienetai įsipareigoja Hamburgo miesto valymo tarnyboms mokėti metinį mokestį, kuris susideda iš fiksuotos sumos ir nuo pateikto kiekio priklausančios sumos.

11. Administraciniai vienetai ir Hamburgo miesto valymo tarnybos yra viešosios teisės reglamentuojami asmenys, atsakingi už atliekų šalinimą.

12. Žemutinės Saksonijos žemė, kurioje yra administraciniai vienetai, Šlėzvingo-Holšteino žemė ir laisvasis Hanzos miestas Hamburgas sudaro Hamburgo miesto regioną.

15. Ginčijamoje sutartyje numatyta, kad ji galioja dvidešimt metų, šį terminą pradedant skaičiuoti nuo 1999 m. balandžio 15 d., nes sudarant šią sutartį *Rugenberger Damm* įrenginys buvo dar planuojamas.

IV — Ikiteisminė procedūra ir procesas Teisingumo Teisme

16. Komisija nusprendė imtis veiksmų, gavusi piliečio, manančio, kad už atliekų tvarkymą moka per didelius mokesčius, skundą.

17. Manydama, kad Vokietijos Federacinė Respublika, tiesiogiai ir netaikydama Bendrijos masto viešųjų pirkimų konkurso procedūros sudariusi sutartį, kurios susitariančios šalys yra administraciniai vienetai ir Hamburgo miesto valymo tarnybos, galėjo pažeisti Direktyvos 92/50 8 straipsnį, skaitomą kartu su III–VI antraštinėmis dalimis, 2004 m. kovo 30 d. Komisija pagal EB 226 straipsnį išsiuntė Vokietijos Federacinei Respublikai oficialų pranešimą.

18. Vokietijos Federacinė Respublika atsakė 2004 m. birželio 30 d. laišku. Ji tvirtino mananti, kad ginčijama sutartimi buvo susitarta dėl bendro administraciniams vienetais ir Hamburgo miestui priskiriamų viešųjų paslaugų teikimo ir todėl tai buvo vietos savivaldos institucijų bendradarbiavimas.

19. Kadangi Vokietijos Federacinės Respublikos pastabos Komisijos netenkino, ji 2004 m.

gruodžio 22 d. Vokietijos Federacinei Respublikai pateikė pagrįstą nuomonę, kurioje konstatavo, kad nagrinėjama sutartis patenka į Direktyvos 92/50 taikymo sritį ir todėl tiesioginis sutarties tarp administracinių vienetų ir Hamburgo miesto valymo tarnybų sudarymas pažeidė šią direktyvą.

20. Nepaisant 2005 m. balandžio 25 d. Vokietijos Federacinės Respublikos atsakyme į pagrįstą nuomonę pateiktų argumentų, Komisija pateikė šį ieškinį, kuriuo ji prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė išipareigojimų pagal Direktyvos 92/50 8 straipsnį, skaitomą kartu su III–VI antraštinėmis dalimis, ir priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

21. Remdamasi argumentais, pateiktais atsiliepime į ieškinį ir triplike, Vokietijos Federacinė Respublika prašo Teisingumo Teismo ieškinį atmesti ir priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

22. 2007 m. birželio 14 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Nyderlandų Karalystei ir Suomijos Respublikai leista įstoti į šią bylą Vokietijos Federacinės Respub-

likos pusėje. Tačiau Suomijos Respublika nepateikė įstojimo į bylą paaiškinimo.

tik pagal atviro ar riboto konkurso procedūrą Direktyvos 92/50 11 straipsnio 4 dalies prasme.

23. Vokietijos Federacinė Respublika prašė surengti posėdį. 2008 m. lapkričio 11 d. įvyko posėdis, kuriame dalyvavo Vokietijos Federacinės Respublikos ir Komisijos atstovai.

25. Komisijos kaltinimo pagrįstumą šiūla nagrinėti atsižvelgiant į Vokietijos Federacinės Respublikos nurodytus argumentus, kuriuose ji neneigia, kad ginčijama sutartis buvo sudaryta nepaskelbus konkurso, bet nori įrodyti, jog ginčijamai sutarčiai sudaryti administraciniai vienetai neprivalėjo skelbti konkurso dėl keturių priežasčių.

V — Vertinimas

24. Savo ieškinį Komisija pradeda prielaida, kad administraciniai vienetai yra perkančiosios organizacijos Direktyvos 92/50 1 straipsnio b punkto prasme, Hamburgo miesto valymo tarnybos yra paslaugų teikėjos Direktyvos 92/50 1 straipsnio c punkto prasme, o tarp administracinių vienetų ir Hamburgo miesto valymo tarnybų sudaryta ginčijama sutartis yra viešojo paslaugų pirkimo sutartis Direktyvos 92/50 1 straipsnio a punkto prasme. Atsižvelgiant į tai, kad ginčijamos sutarties objektas yra Direktyvos 92/50 I A priede numatyta paslauga ir kad tai nėra atvejis, kai būtų pateisinamas sutarties sudarymas derybų būdu iš anksto paskelbus apie pirkimą (Direktyvos 92/50 11 straipsnio 2 dalis) ar derybų būdu iš anksto neskelbiant apie pirkimą (Direktyvos 92/50 11 straipsnio 3 dalis), ginčijama sutartis galėjo būti sudaryta

26. Pirma, ginčijama sutartis yra valstybės subjektų bendradarbiavimo išraiška ir todėl ji susijusi tik su valstybės subjektų vidaus santykiais vykdant viešuosius uždavinius. Iš to matyti, kad jai netaikoma Direktyva 92/50. Antra, ginčijama sutartis nėra sutartis minėtos direktyvos 1 straipsnio a punkto prasme. Trečia, net jei ginčijama sutartis ir turėtų būti laikoma sutartimi Direktyvos 92/50 prasme, egzistavo techninė priežastis šios direktyvos 11 straipsnio 3 dalies b punkto prasme, dėl kurios sutartis galėjo būti sudaroma derybų būdu iš anksto neskelbiant apie pirkimą. Ketvirta, pagal EB 86 straipsnio 2 dalį nebuvo būtina laikytis atviro ar riboto konkurso procedūros dėl to, kad tokia procedūra trukdytų administraciniams vienetais ir Hamburgo miesto valymo tarnyboms vykdyti savo uždavinius.

A — *Direktyvos 92/50 taikymo sritis*

27. Gindamasi Vokietijos Federacinė Respublika tvirtina, kad ginčijama sutartis yra valstybės vidaus sandoris, kuriam apskritai netaikoma Direktyva 92/50. Ji, kaip ir Nyderlandų vyriausybė, mano, kad ši direktyva susijusi su viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymu su įmonėmis ir yra taikoma tik tuomet, kai valstybė nusprendžia, kad ji pati neįgyvendins tam tikro uždavinio, o atitinkamas paslaugas pirks rinkoje.

28. Šiuo klausimu svarbu priminti, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog viešojo pirkimo sutarčių sudarymą reglamentuojančios direktyvos³ apskritai yra taikomos, kai perkančioji organizacija ketina sudaryti atlygintinę sutartį su teisiškai nuo jos atskiru subjektu, nesvarbu, ar šis yra perkančioji organizacija, ar ne⁴. Ši direktyva taip pat yra taikoma, kai sutartis sudaroma siekiant įgyvendinti uždavinį tenkinti visuotinės svarbos poreikius ir kai sutartis nėra susijusi su šiuo uždaviniu⁵.

3 — Kalbama apie Direktyvą 92/50, 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvą 93/36/EEB dėl viešojo prekių pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 199, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 2 t., p. 110) ir 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvą 93/37/EEB dėl viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 199, p. 54, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 2 t., p. 163). Šios trys direktyvos buvo iš dalies panaikintos ir pakeistos 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132).

4 — Žr. 1999 m. lapkričio 18 d. Sprendimą *Teckal* (C-107/98, Rink. p. I-8121, 50 ir 51 punktai) ir 2005 m. sausio 11 d. Sprendimą *Stadt Halle ir RPL Lochau* (C-26/03, Rink. p. I-1, 47 punktas).

5 — Šiuo klausimu žr. 1998 m. sausio 15 d. Sprendimą *Mannesmann Anlagenbau Austria ir kt.* (C-44/96, Rink. p. I-73, 32 punktas) ir sprendimą *Stadt Halle ir RPL Lochau* (minėtą 4 išnašoje, 26 punktas).

29. Tačiau Teisingumo Teismo teigimu, ši bendroji taisyklė turi išimčių. Viešojo pirkimo sutarčių sudarymą reglamentuojančios direktyvos netaikomos, net kai subrangovas yra nuo perkančiosios organizacijos teisiškai atskiras subjektas, jei įvykdytos dvi sąlygos. Pirmą, viešosios valdžios institucija, kuri yra perkančioji organizacija, atitinkamą atskirą subjektą turi kontroliuoti analogiškai kaip savo tarnybas ir, antra, pagrindinę savo veiklos dalį šis subjektas turi vykdyti su viena ar daugiau viešosios valdžios institucijų, kurios jį kontroliuoja⁶.

30. Be to, vadovaudamasis šia išimtimi, Teisingumo Teismas yra patvirtinęs, kad negalima *a priori* nuspręsti, jog viešosios teisės reglamentuojamų institucijų tarpusavio santykiai, nesvarbu, koks jų pobūdis, nepatenka į viešojo pirkimo sutarčių sudarymą reglamentuojančių direktyvų taikymo sritį⁷.

31. Šioje byloje akivaizdu, kaip nurodo ir Vokietijos Federacinė Respublika, kad ginčijama sutartis yra valstybės subjektų bendradarbiavimo priemonė. Tačiau iš šios vienos aplinkybės negalima daryti išvados, kad nagrinėjama sutartis nepatenka į Direktyvos 92/50 taikymo sritį. Tokią išvadą būtų galima padaryti, tik jei būtų įrodyta, jog dvi sąlygos,

6 — Žr. sprendimą *Teckal* (minėtas 4 išnašoje, 50 punktas); 2008 m. balandžio 8 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (C-337/05, Rink. p. I-2173, 36 punktas) ir jame išvardytus sprendimus bei 2008 m. liepos 17 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (C-371/05, 22 punktas).

7 — Šiuo klausimu žr. 2005 m. sausio 13 d. Sprendimą *Komisija prieš Ispaniją* (C-84/03, Rink. p. I-139, 40 punktas).

pirmą kartą įtvirtintos Sprendime *Teckal*, yra įvykdytos.

32. Kaip teisingai pažymi Vokietijos Federacinė Respublika, yra ir kita galimybė į „perkančiosios organizacijos“ Direktyvos 92/50 1 straipsnio b punkto prasme sąvoką patenkančiai viešosios valdžios institucijai išvengti šios direktyvos taikymo. Taip yra tuomet, kai viešosios valdžios institucija įgyvendina su viešuoju interesu susijusias užduotis savo pačios administracinėmis, techninėmis ir kitomis priemonėmis ir neprivalo naudotis kitų, jos tarnyboms nepriklausančių, įmonių paslaugomis. Kadangi tokiu atveju tai negali būti atlygintinė sutartis, sudaroma su teisiškai nuo perkančiosios organizacijos atskiru subjektu, Bendrijos teisės normos, reglamentuojančios viešojo pirkimo sutarčių sudarymą, netaikytinos⁸.

33. Tai reiškia, kad viešosios valdžios institucijos, įgyvendindamos su viešuoju interesu susijusias užduotis, neprivalo paslaugų teikėjo rinktis rinkoje. Jos turi galimybę pasirinkti naudotis savo pačių turimomis priemonėmis (šiuo atveju Direktyva 92/50 nėra taikoma) arba rinkos paslaugomis.

34. Šiuo klausimu nesutinku su Vokietijos Federacinės Respublikos nuomone, kad šioje byloje dviejų skirtingų valstybės subjektų

bendradarbiavimas yra laikomas perkančiosios organizacijos turimų priemonių naudojimu. Hamburgo miesto valymo tarnybos negali būti laikomos atitinkamų administracinių vienetų, kurie yra perkančiosios organizacijos, turimomis priemonėmis.

B — *Viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymas Direktyvos 92/50 1 straipsnio a punkto prasme*

35. Vokietijos Federacinė Respublika mano, kad ginčijama sutartis dėl trijų priežasčių nėra viešojo paslaugų pirkimo sutartis Direktyvos 92/50 1 straipsnio a punkto prasme⁹. Pirma, sutartis yra Hamburgo miesto regiono valstybės subjektų platesnio bendradarbiavimo vidaus priemonė. Antra, Hamburgo miesto valymo tarnybos sutartyje nėra laikomos paslaugų teikėja, bet kaip už atliktų šalinimą atsakinga viešosios teisės reglamentuojama organizacija teikia administracinę pagalbą už atliktų šalinimą taip pat atsakingiems administraciniams vienetams. Trečia, pagal sutarties turinį ji taikoma plačiau nei viešojo šiuo metu teikiamų paslaugų pirkimo sutartis.

8 — Žr. sprendimą *Stadt Halle ir RPL Lochau* (minėtas 4 išnašoje, 48 punktus).

9 — Jei tiksliau, Vokietija nurodo keturias priežastis, bet, mano nuomone, argumentas, susijęs su „vidaus priemonės“ buvimu, ir argumentas, kuriuo nurodomas „platesnis bendradarbiavimas“, yra glaudžiai susiję.

36. Manau, kad šie argumentai negali paneigti išvados, kad keturių administracinių vienetų ir Hamburgo miesto valymo tarnybų sudaryta sutartis yra viešojo paslaugų pirkimo sutartis Direktyvos 92/50 1 straipsnio a punkto prasme.

37. Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, jog tam, kad egzistuotų sutartis Direktyvos 93/36 1 straipsnio a punkto prasme, reikalingas dviejų atskirų asmenų susitarimas¹⁰.

38. Šioje byloje ši sąlyga yra įvykdyta. Be to, ginčijamos sutarties objektas, tai yra atliekų terminis apdorojimas, yra Direktyvos 92/50 I A priedo 16 kategorijoje numatyta paslauga.

39. Kadangi Hamburgo miesto valymo tarnybos negali būti laikomos administracinių vienetų priemonėmis¹¹, Direktyva 92/50 gali būti netaikoma, tik jei įvykdytos dvi kumuliacinės išimties taikymo sąlygos, kurias paminėjau šios išvados 29 punkte.

40. Taigi reikia nagrinėti, ar administraciniai vienetai kontroliuoja Hamburgo miesto valymo tarnybas analogiškai kaip savo tarnybas ir ar Hamburgo miesto valymo tarnybos didžiąją savo veiklos dalį vykdo kartu su administraciniais vienetais.

41. Teisingumo Teismui jau ne kartą teko aiškinti „analogiškos kontrolės“ sąlygą. Iš teismo praktikos matyti, kad vertinant, ar viešosios valdžios institucija kontroliuoja subrangovą analogiškai kaip savo tarnybas, reikia atsižvelgti ne tik į visas teisės aktų nuostatas, bet ir į atitinkamas bylos aplinkybes. Iš šio vertinimo turi būti padaroma išvada, kad perkancioji organizacija kontroliuoja subjektą, su kuriuo sudaroma sutartis, taip, jog gali daryti įtaką jo sprendimams. Tai turi būti galimybė daryti lemiamą įtaką šio subjekto strateginiams tikslams ir svarbiems sprendimams¹².

42. Vokietijos Federacinė Respublika šiuo klausimu pažymi, kad analogiškos kontrolės sąlyga yra įvykdyta, nes Hamburgo miesto regione atitinkami administraciniai vienetai vykdo vieni kitų abipusę kontrolę.

10 — Žr. sprendimą *Teckal* (minėtas 4 išnašoje, 49 punktas) ir 2006 m. gegužės 11 d. Sprendimą *Carbotermo ir Consorzio Alisei* (C-340/04, Rink. p. I-4137, 32 punktas).

11 — Žr. šios išvados 34 punktą.

12 — Žr. 2005 m. spalio 13 d. Sprendimą *Parking Brixen* (C-458/03, Rink. p. I-8585, 65 punktas); sprendimą *Carbotermo ir Consorzio Alisei* (minėtas 10 išnašoje, 36 punktas); 2008 m. liepos 17 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (minėtas 6 išnašoje, 24 punktas) ir 2008 m. lapkričio 13 d. Sprendimą *Coditel Brabant* (C-324/07, Rink. p. I-8457, 28 punktas).

43. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad jokia aplinkybė neparodo, jog administraciniai vienetai dalyvauja Hamburgo miesto valymo tarnybose ir taip jas kontroliuoja.

44. Be to, kaip teisingai pažymi Komisija, valymo tarnybos savo paslaugas administraciniams vienetais teikia ne įstatymo ar kitų viešosios teisės nuostatų, bet sutarties pagrindu. Tik ginčijama sutartis teisiškai sieja administracinius vienetus ir Hamburgo miesto valymo tarnybas ir ši sutartis nesuteikia jokios galimybės administraciniams vienetais kontroliuoti šių valymo tarnybų.

45. Mano nuomone, nepakanka bendrai nurodyti bendruosius tikslus, nes kontrolei reikalingas stipresnis pagrindas.

46. Abipusės naudos principas, kuriuo, Vokietijos Federacinės Respublikos teigimu, yra grindžiamas bendradarbiavimas Hamburgo miesto regione, administraciniams vienetais daugiausia leidžia netiesiogiai kontroliuoti Hamburgo miesto valymo tarnybas.

47. Atsižvelgiant į tai, kad, mano nuomone, pirmoji išimties taikymo sąlyga neįvykdyta, nereikia nagrinėti, ar įvykdyta antroji sąlyga. Tačiau primenu, kad atliekų šalinimas tėra dalis Hamburgo miesto valymo tarnybų veiklos.

48. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, nerandu jokios aplinkybės, kuri leistų manyti, kad ginčijama sutartis nėra viešojo paslaugų pirkimo sutartis Direktyvos 92/50 prasme. Tai reiškia, kad ji galėjo būti sudaryta tik pagal minėtos direktyvos nuostatas.

C — Derybos, iš anksto neskelbiant apie pirkimą, kaip viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros bendrosios taisyklės išimtis

49. Gindamasi Vokietijos Federacinė Respublika taip pat pažymi, kad administraciniai vienetai ginčijamą sutartį galėjo sudaryti tik su Hamburgo miesto valymo tarnybomis, kurios turėjo užtikrintą vietą atliekų apdorojimo įrenginiui statyti. Tai, kad Hamburgo miesto regione nebuvo jokios kitos vietos tokių įrenginių statybai ir kad jau veikiančios įrenginiai neturėjo laisvų pajėgumų, yra tech-

ninė priežastis Direktyvos 92/50 11 straipsnio 3 dalies b punkto prasme, pateisinanti viešojo paslaugų pirkimo sutarties sudarymą derybų būdu, iš anksto neskelbiant apie pirkimą.

50. Iš Direktyvos 92/50 11 straipsnio struktūros aiškiai matyti, kad šio straipsnio 3 dalis yra to paties straipsnio 4 dalyje įtvirtintos bendrosios taisyklės, pagal kurią perkančiosios organizacijos privalo sudaryti viešojo paslaugų pirkimo sutartis pagal atviro ar riboto konkurso procedūrą, išimtis.

51. Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip nuo taisyklių, kuriomis siekiama užtikrinti EB sutartimi pripažintų teisių viešųjų pirkimų srityje veiksmingumą, leidžianti nukrypti nuostata, Direktyvos 92/50 11 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama siaurai ir taip, kad asmuo, kuris ketina ja remtis, privalo įrodyti, jog iš tiesų egzistuoja ši nukrypimą pateisinančių išimtinų aplinkybių¹³.

52. 2003 m. balandžio 10 d. Sprendime *Komisija prieš Vokietiją*¹⁴ Teisingumo Teismas jau nagrinėjo „techninių priežasčių“ buvimą. Teisingumo Teismas nusprendė, kad siekiant įvertinti, ar nagrinėjama viešojo pirkimo sutartis galėjo būti sudaryta tik su nustatytu paslaugų teikėju, tam tikromis aplinkybėmis gali būti atsižvelgiama į techninę priežastį, susijusią su aplinkos apsauga. Tiesa, šiame sprendime Teisingumo Teismas nepateikė išsamaus techninių priežasčių apibrėžimo, bet jas apibrėžė negatyviai, nurodydamas aplinkybes, kurios nėra laikomos techninėmis priežastimis Direktyvos 92/50 11 straipsnio 3 dalies prasme.

53. 2005 m. birželio 2d. Sprendime *Komisija prieš Graikiją*¹⁵ dėl 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvos 93/38/EEB dėl subjektų, vykdančių savo veiklą vandens, energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektoriuose, vykdomo pirkimo tvarkos derinimo¹⁶ 20 straipsnio 2 dalies c punkto, kuriame nustatyta analogiška taisyklė kaip ir Direktyvos 92/50 11 straipsnio 3 dalyje, Teisingumo Teismas nusprendė, kad šios nuostatos taikymas priklauso nuo dviejų kumuliacinių sąlygų, tai yra, pirma, turi egzistuoti techninis darbas, dėl kurių sudaroma sutartis, sudėtingumas ir, antra, dėl šio sudėtingumo neišvengiamai būtina sudaryti šią sutartį su konkrečia įmone.

13 — Žr. 2003 m. balandžio 10 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-20/01 ir C-28/01, Rink. p. I-3609, 58 punktas) ir 2004 m. lapkričio 18 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-126/03, Rink. p. I-11197, 23 punktas).

14 — 2003 m. balandžio 10 d. Sprendimas *Komisija prieš Vokietiją* (minėtas 13 išnašoje, 58–67 punktai).

15 — 2005 m. birželio 2 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją* (C-394/02, Rink. p. I-4713, 34 punktas).

16 — OL L 199, p. 84; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 2 t., p. 194.

54. Atsižvelgdamas į minėtą teismo praktiką manau, kad Vokietijos Federacinė Respublika neįrodė, jog šioje byloje yra pateisinamas Direktyvos 92/50 11 straipsnio 3 dalies taikymas.

55. Jei sutiktume su Vokietijos Federacinės Respublikos argumentais, kurie grindžiami 1975 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 75/442/EEB dėl atliekų¹⁷, tai reikėtų, kad ši direktyva panaikintų Direktyvos 92/50 veiksmingumą.

D — *Direktyva 92/50 kaip aplinkybė, trukdanti administraciniams vienetams vykdyti atliekų šalinimo uždavinį*

56. Vokietijos Federacinė Respublika taip pat nurodo, kad administraciniai vienetai ir Hamburgo miesto valymo tarnybos, kaip už atliekų šalinimą atsakingos viešosios teisės reglamentuojamos organizacijos, savo uždavinį galėtų įvykdyti tik sudariusios ginčijamą sutartį. Tačiau Direktyva 92/50 įpareigoja administracinius vienetus sudaryti viešojo

pirkimo sutartį su paslaugų teikėju, kuris vykdamas atvirą ar ribotą konkursą siūlo žemiausią kainą arba kurio pasiūlymas yra ekonomiškai naudingiausias. Taigi iš Direktyvos 92/50 kylanti pareiga rengti atvirą ar ribotą viešojo pirkimo konkursą trukdo administraciniams vienetams ir Hamburgo miesto valymo tarnyboms įvykdyti savo uždavinius. Todėl pagal EB 86 straipsnio 2 dalį ji nėra taikoma administraciniams vienetams ir Hamburgo miesto valymo tarnyboms.

57. Dėl EB 86 straipsnio 2 dalies, pagal kurią įmonėms, kurioms patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas, arba pajamų gaunančioms monopolinėms įmonėms yra taikomos šioje sutartyje nustatytos taisyklės, ypač konkurencijos, jeigu jų taikymas nei teisiškai, nei faktiškai netrukdo atlikti patiktų specialių uždavinių, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad tuo atveju, kai nuostata leidžia tam tikromis aplinkybėmis nukrypti nuo Sutarties taisyklių, šis Sutarties straipsnis turi būti aiškinamas siaurai¹⁸, o valstybė narė ar įmonė, kuri šia nuostata remiasi, privalo įrodyti, jog yra įvykdytos jos taikymo sąlygos¹⁹.

18 — Žr. 1997 m. liepos 17 d. Sprendimą *GT-Link* (C-242/95, Rink. p. I-4449, 50 punktas) ir 2001 m. gegužės 17 d. Sprendimą *TNT Traco* (C-340/99, Rink. p. I-4109, 56 punktas).

19 — Žr. 1997 m. spalio 23 d. Sprendimą *Komisija prieš Prancūziją* (C-159/94, Rink. p. I-5815, 94 punktas); sprendimą *TNT Traco* (minėtas 18 išnašoje, 59 punktas) ir 2007 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *International Mail Spain* (C-162/06, Rink. p. I-9911, 49 punktas).

17 — O L L 194, p. 39; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 23.

58. Manau, kad Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė jai tenkančios įrodinėjimo pareigos.

59. Atrodo, kad Vokietijos Federacinės Respublikos argumentai šiuo klausimu grindžiami dviem prielaidomis. Pirma, jei ginčijamos sutarties nebūtų, nei administraciniai vienetai, nei Hamburgo miesto valymo tarnybos negalėtų įgyvendinti savo uždavinių atliekų šalinimo srityje. Iš tiesų *Rugenberger Damm* galėjo būti pastatytas tik dėl šios sutarties. Antra, ginčijama sutartis nebūtų sudaryta, jei administraciniai vienetai būtų surengę atviro ar riboto viešojo pirkimo konkursą, nes vykdant tokį konkursą jie privalėtų sudaryti viešojo pirkimo sutartį su paslaugų teikėju, kuris siūlo žemiausią kainą ar kurio pasiūlymas yra ekonomiškai naudingiausias.

60. Mano nuomone, abi šios prielaidos yra klaidingos.

61. Abejoju, kad ginčijama sutartis buvo vienintelė priemonė, leidžianti vykdyti uždavinius atliekų šalinimo srityje. Kaip teisingai nurodo Komisija, Hamburgo miesto valymo

tarnybos galėjo siūlyti savo laisvus pajėgumus taip pat ir kitiems pirkėjams²⁰.

62. Taip pat nemanau, kad atviro ar riboto konkurso taikymas galėjo trukdyti sudaryti tokią sutartį, kuri buvo sudaryta administracinių vienetų ir Hamburgo miesto valymo tarnybų, atsižvelgiant į tai, kad vykdant šiuos konkursus viešojo pirkimo sutartis turi būti sudaroma su paslaugų teikėju, kuris pasiūlė žemiausią kainą arba kurio pasiūlymas yra ekonomiškai naudingiausias.

63. Reikia priminti, jog Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad tais atvejais, kai sudaroma sutartis pagal ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą, kriterijai, kuriais perkančioji organizacija gali remtis sudarydama viešojo pirkimo sutartis, gali būti įvairūs ir priklausyti nuo nagrinėjamo viešojo pirkimo ir kad visi šie kriterijai, kuriais perkančioji organizacija naudojasi siekdama nustatyti ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą, nebūtinai turi būti vien ekonominio pobūdžio²¹. Teisingumo Teismas yra aiškiai patvirtinęs, kad perkančioji organizacija įvairiais viešojo pirkimo sutarčių sudarymo procedūros etapais galėjo atsižvelgti į kriterijus, susijusius su aplinkos išsaugojimu²².

20 — Galiausiai, galėjo būti vertinama Hamburgo miesto valymo tarnybų, kaip perkančiųjų organizacijų Direktyvos 92/50 1 straipsnio b punkto prasme, pareiga skelbti konkursą dėl trūkstanto atliekų kiekio.

21 — Žr. 2002 m. rugsėjo 17 d. Sprendimą *Concordia Bus Finland* (C-513/99, Rink. p. I-7213, 53 ir 55 punktai).

22 — Žr. sprendimą *Concordia Bus Finland* (minėtas 21 išnašoje, 57 punktas) ir 2003 m. balandžio 10 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (minėtas 13 išnašoje, 60 punktas).

VI — Išvada

64. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti taip:

- pripažinti, kad Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo 8 straipsnį, skaitomą kartu su III–VI antraštinėmis dalimis, nes Harburgo, Rotenburgo (Wümme), Soltau-Fallingbommel ir Stade *Landkreise* tiesiogiai sudarė atliekų šalinimo paslaugų sutartį su Hamburgo miesto valymo tarnybomis be atviros ar ribotos Bendrijos masto viešųjų pirkimų konkurso procedūros,
- priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos bylinėjimosi išlaidas,
- nurodyti į bylą įstojusiai šaliai Nyderlandų Karalystei padengti savo bylinėjimosi išlaidas.